

Петко Р. Славейков

Кръвта, която тече в жилите
ни, е човеческа

Известието, че в Туна вилаети¹ и тука в Цариград българите отворили разписи за спомоществования за пострадавшите критяне-мюсюлмане, раздигнали гледаме пак злъчната на някои от нашите недоброжелатели и недобротомисленици. Не липсват же според чуванието ни и порицателни на това човеколюбиво дело, както и на подаденият преди малко адрес, които да ни осъждат като туркомани и заклети уж неприязтели на християните и едностранните наши братия гърците. За длъжни ся считаме и пред народа си, и пред човечеството изобщо да възвисим гласът си противу тези неправедни и язвителни хули и клевети връх народа ни.

Не, право да си кажем, макар че сме претърпели п търпим и днес безчетни неправди, обиди и всякакви озлобления от тези наши братия и кръстници, озлобления, за каквито едва ли имат и най-малкото понятие тези, които безразсъдно ни осъждат; макар да ечи и днес в ушите ни гласът на думите (τους συυχωνευομευντα τους συυχωνευομεν)², макар и да ся ясни и явни техните стремления за унищожението на най-свидното нам на светът нещо – народността ни, при всичките от тяхна страна давани поводи за разврзване на връзките от единоверството, ний не сме престанали с напрегнати усилия да поддържаеме неразврзванието и непрекъсванието им, не сме изгубили ни на минута съчувствието си към тези стари наши съседи, няма и да го изгубим. Чувството на враждебност е чуждо от сърцето на простодушният и искреният българин и ако че водим ожесточена борба противу домогванията им да ни погълнат п попият, ний сме далеч от да мислим за тях същото и да желайме злото им. Познаваме преимуществата на гръцкият народ, почитаме заслугите му към светът за науките и към нас, собствено за вярата, оценяваме високоблагородните му стремления към всяко изящно, но не можем да не жалеиме за заблужденията му и да го не окайваме за нещастията му, които сам на себе си навлича, от една страна, с непомерните си и продерзливите си предназначения, а от друга, с гордите и себелюбивите си претенции не само да властвува деспотически над другите, но и да ги топи в горнилото на елинизма.

Обожателите на свободата, за каквито искат да ся покажат и да минаат гърците пред светът, не търсят свободата в порабощението на другите. Какви доблествени и великодушни мисли са питаели и питаят те към нас, своите по-малки братия, за това историята говори гръмогласно

---

1. Туна вилаети – Дунавския вилает, административна единица в Османската империя, значителна част от днешна България.

2. „Да смутим тези, които ни смущават“ (гр.)

и делата им свидетелствуват същото и днес. Гърците са били, и са, и ще бъдат всякога истите, не християни, не православни, не братия едновърни, но изключително гърци-фанатици и елини, губители народни, които ни височината на религията не са почели и увардили, както трябва, но са я унизили и са я употребили, и я употребяват и искат да я употребяват като средство за постигване на своите деспотически замисли. Свидетели на това са съседните тям народи, от една страна, албанския и българския, а от друга, караманлийския³. И това им поведение е било причина в други епохи на ожесточени и кръвопролитни противу тях политически борби и черковни ереси, а днес е причина на тяхното нещастие и на омразата към тях от народите, които ги окружават – омраза заслужена. Но повтаряме да кажем, че тая омраза няма дълбоки корени в нас като несвойствена на народния ни дух и характер и ний сме далеч от да им враждуваме и да им връщаме за всички тези пакости, които от хиляда и повече години са ни правили, и за злочестините, които са струпали на главите ни. Природно кроткият и великодушният българският народ не гледа на миналото, не пресметва обидите си в денят на злощастното на противниците си; за него думите страдат имат неотемлено право на състрадание и той не е отказал никога съчувствията и симпатиите си в злостраданиято на всякога, от която народност и религия бил да бъде.

И в този случай на Критското въстание българите без нашърбение на своята вярност и преданост към законният си господар не са останали нечувствени към теглилата и злостраданията, които войната причинява на жителите от този прекрасен, но злочест остров, без да гледат на разлика във вяра или в народност. И макар онеправдани, както всякога и в това, че всяко тяхно добро и похвално чувство или дело е оставало засенено зад гръцкото име, те могат в себе си да ся утешават, че като от таз страна не са останали надире от никой друг европейски народ в чувството на човеколюбие, от друга, имат за похвала това, за което си позволяват да ги хулят и осъждат лекомислените порицатели; защото предприятието им мълком изобличава пристрастното и далеч от евангелската онази добродетел на братолюбие и човеколюбие тяхно

---

3. Караманлиите са чисто турско племе, покръстено още в по-древни времена. Освен разните исторически доказателства твърде ясно свидетелствуват за това както физиономията, тъй и домашният живот, и нравите, и обичаите им, които са съвсем отлични от тези, които имат гърците изобщо и частно тези малки колонии, които отдавна ся намерват между тях. Но гръцките пропагандисти с разни измислени басни тъй ся сполучили да ги надъхат, че са гърци и чисто елинско произхождение, щото и смешно, и жалостно е заблуждението на тези излъгани хорица, които ся съсипуват с гръцкият език, без да могат да имат никакъв успех в просвещението. *Бел. II. Славейков*

заявление на изключителни само към гърците симпатии. Ако войната в Крит е причина на нещастие, то дали само християните са нещастни или само християните са достойни за симпатии и само те са унуждени за помощ? Срамота за Европа наистина, че като нищо почти не направи за предваряние на тези кръвопролития и като, от една страна, стои, та безстрастно гледа на ужасното клание, което изстребва от лицето на земята толкози подобни нам същества, от друга, толкози пристрастно заявява своите симпатии, като да иска нарочно чрез това да подкладе още повече страстите и да усилва и без това доста усилното положение на жителите и от двете вери, и от двата народа.

Българи сме, гърци не сме, но това не ще каже, че не сме християни, че не сме братия. Християни сме, не сме мюсюлмани, но то не ще каже, че не сме чловеци, не сме братия. Кръвта, която тече в жилите ни, не е ни гръцка, ни християнска, ни българска, ни моаметанска, но е човеческа. Като чловеци прочее не сме ли длъжни да питайме симпатии към подобните си? Когато наводненията опустошаваха Франция, Турция изпрати щедра помощ за пострадалите, зле ли направи тя? Когато големия пожар лани остави бездомни и безкровни толкози челяди, помощта на египетския подкрал и на толкози други мюсюлмани само за техните еднoверци ли беше, или за всички въобще пострадали? Обади ли ся някой фанатик мюсюлманин да ги обличи защо благотелствуват гявурите? Но ето това правят на нас тези, които искат да ся гордеят с просвещение и християнско образование. Като даваме милостиня, трябва ли да правим разлика между грък, българин, християнин, моаметанец, евреин или какъв да е друговец п другородец? Тогаз защо ни осъждат гледушните ни порицатели?

КРАЙ

Статията е публикувана във в. „Македония“ през 1867 г. и е написана по повод на антиосманско въстание в Крит.

Източник: Словото
Набиране: Николай Аретов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4136>]